

Superstruna jako událost

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2008](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2008](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 21. 9. 2008
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 21. 9. 2008

Superstruna jako událost

Z dosud stále jen nedostatečných výkladů a komentářů teorie superstrun je zatím zřejmé, že se v kruzích zastánců počítá běžně (nebo aspoň v některých případech) s tím, že „struny“ mohou být velmi odlišné nejen co do způsobu svých „pohybů“, ale také co do velikosti a možná i co do doby svého „trvání“. „Obrovské“ superstruny se mohou „rozpadat“, malé a velmi malé se mohou shlukovat či zaplétat do „balíků“ apod. Zvláštním dojmem působí tvrzení, že navzdory této rozmanitosti (a nespočetné mnohosti) jde stále o „týž objekt“; zase tu je ta pod kůži zalezlá předsudečná, ale sugestivní představa, že všechny to pohyby a změny musí mít nějakého jednotného „nositele“ (zřejmě proto, aby kvantifikace byla možná a legitimní). Jsem stále více přesvědčen o tom, že je tento problém třeba jít ještě z jiné strany, totiž že musíme odložit poslední zbytky substančního myšlení a začít principiálně pracovat se schematickým modelem „události“. Představa jednorozměrné struny jako „objektu“, s nímž se něco děje, ale který zůstává přitom nezměněn, je absurdní a neudržitelná; její „zdůvodnění“ může spočívat jen v tom, že matematicky se bez toho nedá prostě pracovat. Ale je-li tomu opravdu tak, že matematicky se to jinak zvládat nedá, je třeba z toho vyvodit ten závěr, že matematický popis se může týkat jen některých aspektů skutečných „strun“, ale že ty další, matematicky nepostižitelné aspekty bude třeba zkoumat jinak, za použití jiných, ne-matematických prostředků.

(Písek, 080921-3.)